

HANDLEIDING OPSTELLEN RI&E

Inleiding

Een Risico-Inventarisatie en -Evaluatie (RI&E) is een verplicht onderdeel van de Arbowet. Iedere werkgever is verplicht over een RI&E te beschikken. Daarnaast biedt de RI&E een goede basis voor jouw arbobeleid, want hiermee heb je de risico's inzichtelijk en kun je hierop jouw beleid baseren. Ook toont het hebben van een goede RI&E betrokkenheid bij jouw medewerkers en kun je zo ongevallen en verzuim voorkomen.

In een RI&E leg je vast welke gezondheids- en veiligheidsrisico's de werkzaamheden in jouw bedrijf met zich meebrengen. Ook evalueer je deze risico's. Je onderzoekt hoeveel medewerkers er bloot worden gesteld aan een risico en hoe lang. Ook bekijk je hoe groot de kans is dat een bepaald risico zich daadwerkelijk voordoet. Bij de RI&E hoort ook een plan van aanpak waarin je beschrijft welke maatregelen u neemt om de risico's zo veel mogelijk tegen te gaan.

In deze handleiding vind je de informatie die je nodig hebt om, met gebruik van de branche RI&E van ArboTechniek, een goede RI&E op te stellen.

Opstellen RI&E

Je kunt de RI&E zelf opstellen. Als je hierbij advies nodig hebt kun je gebruik maken van de deskundigheid van onze Arbo adviseurs.

De voordelen van het gebruik van de branche RI&E zijn:

- Vrijstelling van toetsing door een **Arbokerndeskundige** voor bedrijven met minder dan 25 medewerkers
- Branche-specifieke informatie
- Gebruik van de instrumenten is gratis, evenals het advies van onze Arbo adviseurs bij het opstellen van de RI&E

De branche-RI&E voor de Installatietechniek is een erkende branche-RI&E. Dat betekent dat bedrijven met maximaal 25 medewerkers de RI&E en het plan van aanpak niet hoeven te laten toetsen (beoordelen) door een gecertificeerd extern deskundige. Bedrijven met meer dan 25 medewerkers moeten hun RI&E wel door een gecertificeerde **Arbokerndeskundige** laten toetsen. De deskundige kan bijvoorbeeld via de arbodienst ingeschakeld worden. Meer informatie kun je vinden onder het kopje 'toetsen'.

Betrokken medewerkers

Bij het opstellen van de RI&E betrek je de **preventiemedewerker** binnen jouw bedrijf. Om een goed beeld te krijgen van de veiligheids- en gezondheidsrisico's betreft je daarnaast verschillende medewerkers van diverse afdelingen bij het opstellen. De betrokkenheid van deze medewerkers leg je vervolgens vast in de RI&E-rapportage bij het opmaken van de eindrapportage.

De **ondernemingsraad** (OR) of **personeelsvertegenwoordiging** (PVT) heeft **instemmingsrecht** in het vaststellen van de RI&E en het plan van aanpak.

Informatie verzamelen

Bepaal de reikwijdte van de RI&E. De RI&E is volledig als alle aspecten van de organisatie in beeld zijn gebracht. Verzamel bruikbare bedrijfsinformatie. Belangrijke bedrijfsinformatie is onder meer:

- Verzuimanalyse: vraag de bedrijfsarts om een analyse van het arbeidsgebonden verzuim.

- Incidentenregistratie: welke maatregelen kunnen getroffen worden om herhaling of serieuzere incidenten te voorkomen?
- Vertrouwenspersoon: kijk naar het jaarverslag van de vertrouwenspersoon of vraag om zijn of haar advies ten aanzien van maatregelen om de sociale veiligheid te verbeteren.

Met deze informatie doe je twee dingen:

- i. Kijk op basis van aanwezige bedrijfsinformatie of er verbetermaatregelen nodig zijn. Neem deze op in het Plan van Aanpak. Hiervoor beantwoord je de relevante vragen met 'nee' zodat een verbetermaatregel kan worden aangemaakt.
- ii. Benoem in de RI&E rapportage welke personen (bedrijfsarts, vertrouwenspersoon, preventiemedewerker) betrokken zijn geweest.

Bevindingen rapporteren

Rapporteer de bevindingen als volgt:

- Verbeterpunten
 - Gebruik hiervoor het opmerkingenveld. Je krijgt vragen met een toelichting en geeft aan: ja, nee of niet van toepassing. 'Nee' betekent dat je nog een actie wil uitvoeren om de situatie te verbeteren
 - Kijk bij verbeterpunten. Geef aan wat de **basisrisicofactor** is van een knelpunt. Dat kun je invullen in het opmerkingenveld. Door niet alleen het knelpunt zelf op te lossen, maar ook te werken aan de redenen die hierachter liggen, kan systematisch en structureel worden gewerkt aan het verbeteren van de arbeidsomstandigheden. Want alle verbeterpunten zijn te herleiden tot één of meerdere van de volgende basisrisicofactoren:
 - Mens: kennis, competentie, vaardigheden en gedrag
 - Uitrusting: machines, gereedschappen, materieel, computers, middelen
 - Organisatie: procedures, instructie, opleiding, toezicht, informatievoorziening, inrichting van de werkplek, werkuren, communicatie
 - Product: het product waarmee gewerkt wordt of wat verwerkt wordt, gevaarlijke stoffen, zware lasten
 - Omgeving: werkplek, weersomstandigheden, orde en netheid, licht, stof
 - Leg ook vast wat er al wél wordt gedaan. Als er geen knelpunt is vul je een 'ja' in. Maar geef in het opmerkingenveld dan kort aan waarom je de vraag zo beantwoordt. Dit doe je bij voorkeur voor alle vragen zodat in het rapport te lezen is welke maatregelen je al wel treft. Alleen 'ja' antwoorden op vragen zonder ergens enige toelichting volstaat niet.
 - Bij vragen die met 'Nee' worden beantwoord bepaal je het risico en de prioriteit op basis van effect, waarschijnlijkheid en blootstelling.

Plan van aanpak

Stel het plan van aanpak op. Selecteer een verbetermaatregel die aansluit bij de door jou gekozen **basisrisicofactor** en vermeld de maatregelen in de volgorde van de arbeidshygiënische strategie.

Arbeidshygiënische strategie

Voor het bestrijden van risico's wordt door de Arboret de volgende volgorde aangehouden. Je bent verplicht om deze volgorde toe te passen, je begint altijd met het onderzoeken of bronmaatregelen mogelijk zijn. Je kunt alleen een maatregel treffen op een lager niveau door een beroep te doen op het redelijkerwijsprincipe (zie toelichting hieronder).

- i. **Bronmaatregelen**
Een werkgever moet eerst de oorzaak van het probleem wegnemen. Is het gevaar al bij de bron te bestrijden? Kunnen er maatregelen worden genomen waardoor er niet of slechts kortdurend op hoogte moet worden gewerkt? Deze stap moet altijd als eerste worden genomen. Als het gevaar bij de bron wordt bestreden, dan wordt de oorzaak van het probleem weggenomen.

- ii. **Collectieve maatregelen**
Als het nemen van bronmaatregelen niet mogelijk is, moet de werkgever collectieve maatregelen nemen om risico's te verminderen.
- iii. **Individuele maatregelen**
Als collectieve maatregelen niet mogelijk zijn, of geen afdoende oplossing bieden, moet de werkgever organisatorische maatregelen nemen, zodat de individuele werknemers beschermd worden.
- iv. **Persoonlijke beschermingsmiddelen**
Als de bovenste drie maatregelen geen effect hebben, moet de werkgever de werknemer persoonlijke beschermingsmiddelen verstrekken.

Redelijkerwijsbeginsel

Het kiezen van de maatregel die moet worden toegepast of het soort beschermingsmiddel dat moet worden gebruikt, is afhankelijk van wat 'redelijkerwijs' de beste keus is. Uitgangspunt is dat de werkplek altijd veilig is. 'Redelijkerwijs' is hierbij afhankelijk van operationele, veiligheidstechnische en economische beperkingen. Dit betekent dat je eerst mogelijkheden op een hoger niveau moet onderzoeken voordat besloten wordt tot maatregelen uit een lager niveau.

Vervolgstappen

Vergeet niet het plan van aanpak af te stemmen met de OR of PVT. Communiceer daarnaast met alle medewerkers over de inhoud van de RI&E en het plan van aanpak.

Besteed op structurele wijze aandacht aan het plan van aanpak zodat acties tijdig worden opgelost.

Actualisatie

De RI&E moet onder andere in de volgende gevallen worden geactualiseerd:

- Introductie van nieuwe (bedrijfs-) activiteiten
- Reorganisatie
- Gewijzigde werkmethoden
- Aanschaf van nieuwe machines
- Naar aanleiding van een ernstig ongeval
- Bij verhuizing van het bedrijf
- Nieuwe inzichten en verbeteringen waardoor risico's veranderen

Toetsen

Voor bedrijven met meer dan 25 medewerkers geldt de verplichting de RI&E te laten toetsen door een **Arbokerndeskundige**. Tijdens de toetsing kijkt de deskundige of alle risico's zijn ingevuld en of de juiste richtlijnen zijn gebruikt. De deskundige adviseert ook bij het plan van aanpak.

Hoewel het gebruik van de branche RI&E gratis is, zijn er aan het toetsen kosten verbonden. De kosten verschillen per aanbieder.

Het is belangrijk in een vroeg stadium, voordat je begint met het opstellen van de RI&E, alvast te overleggen met de toetsers over de werkwijze.

Na afronding van de RI&E dien je de volgende ingevulde documenten te overhandigen aan de toetsers zodat jouw RI&E getoetst kan worden:

- Rapportage RI&E
- Plan van aanpak

Onze adviseurs helpen je graag. Zij kunnen je voorzien van kosteloos advies bij onder andere het opstellen van de RI&E. Onze adviseurs zijn verspreid over het hele land, zodat er altijd een adviseur te vinden is bij jou in de buurt.

Neem contact op met een adviseur!